

Zadnje vesti

Lepo solčno vreme z najvišjo temperaturo 81, najnižjo 60 stopinj je napovedano za danes. Toda tudi oblačno za popoldne, morda z dežjem. Isto trdi vremenska postaja v Washingtonu.

Orkan Janet razsaja v Mehiki. Ze je pustil za seboj 200 mrtvih. Prebivalstvo kraja Tampico, ki se še ni opomoglo od zadnjega neurja s strahom gleda v bližnjo bodočnost.

Stanje predsednika Eisenhowerja je dobro. Republikansko vodstvo je sklenilo, da ne bo potrebno posebno sklicanje kongresa, ki naj izglasuje prenos oblasti na podpredsednika.

Danes so se na posvetu senatorja demokrata Johnsona v Texasu sestali trije demokrati: Johnson, Rayburn in Adlai Stevenson. Gre za priprave za volitve v letu 1956.

Danes so se začele prve državno-zborske volitve v Indoneziji. Indonezija je bila popreje nizozemska kolonija. Spričo zaostalosti prebivalstva bodo volitve trajale mesec dni. Pri volitvah gre za to v prvi vrsti kakšen vpliv imajo domači komunisti.

Peron gre v Španijo diktatorja Franca, to je bila najnovejša vest iz Argentinije. Nova vlada v Argentini je objavila uspehe raziskav po Peronovih privatnih stanovanjih. Nova vlada trdi, da je bil Peron hud ženskar, da je nadvse razkošno živel in je bil dvakrat poročen. Prva žena je bila učiteljica, ki je umrla leta 1928 na raku. Druga je bila Eva, ki je leta 1952 enako umrla na raku.

Moskva je javila, da bo v kratkem dala svobodo kakim devet tisoč nemščim ujetnikom, pa tudi kakim 800, ki so bili obsojeni kot vojni zločinci. Naj jih sodi Zapadna Nemčija. Bonn, prestolnica Zapadne Nemčije, je danes potrdil vest iz Moskve in Nemci pripravljajo svojim soнародnjakom velik sprejem, ko bodo ti prišli nazaj v domovino.

Vlada v Londonu je naročila svojemu poslaniku v Egiptu, da naj ta pri egiptski vladi izrazi zaskrbljenost londonske vlade, to pa spričo sklepa Egipta, da se oboroži s pomočjo sovjetske vlade. London misli, da se bo že obstoječa napetost na srednjem vzhodu sedaj še povečala.

27-letna Betty Jean Benedicto je bila tista ženska, ki je v San Franciscu ugrabila otroka Roberta Marcusa. Betty je žena žurnalista. Mož je star 52 let. Betty je dejala, da je pač hotela imeti otroka. Bila je aretirana in se bo morala zagovarjati pred sodiščem. Tudi njo je udarila silna potrtost, tako da sodne oblasti ne morejo izvesti pravega zaslišanja. Je zmešana. Zakonski par Marcus je priporočil naj imajo sodne oblasti z Betty usmiljenje.

ZNAČAJNA BOLNICARNA

Francoska bolničarka Terrau, znana iz bojev za francosko trdnjavo Dien Bien Phu v Indokini, ki je padla v roke komunistom, bi se posvetila lahko filmu, sploh bi svoje ime dobro "vnovčila." Nasprotno! Nahaja se v ameriških bolnicah, da tam študira nove metode, kako preskrbeti vojnim invalidom socialni položaj v družbi.

Sovjetska zveza ne pozna javnih dolgov?

WASHINGTON, 28. septembra—Posamezni ameriški politiki, ki so obiskali razne države v Evropi, tudi Sovjetsko zvezo in se vrnili domov, objavljajo svoje vtise. Senator George Malone, ki sicer sam načeljuje kapitalistični družbi, ki je proti svobodni trgovini, ki je bil zoper Marshallov načrt in zoper ameriško pomoč Evropi in Aziji, je prišel nazaj s trditvijo, da Sovjetska zveza ni zadolžena kot je Amerika in da ameriška propaganda gleda na gospodarstvo komunističnih držav, tudi Sovjetske zveze, z napačnimi očmi.

Spričo teh trditev so bile objavljene številke sovjetskega dolga in načini, kako Sovjetska zveza najema posojila.

Ce se trdi, da Sovjetska zveza nima javnih dolgov, to ne odgovarja resnici. Trenotno znašajo sovjetski javni dolgovi okrog 260 milijard rubljev. Ameriški dolar se zamenja v razmerju en dolar za štiri rublje. To razmerje pa ni uradno.

Ameriški federalni dolgovi znašajo sedaj 277 milijard dolarjev.

Ce gre v Sovjetski zvezi za notranje posojilo, je način, kako priti do tega posojila, bistveno drugačen, kot je v Ameriki. Bivši predsednik sovjetske vlade Georgij Malenkov je bil odkrit in sam pokazal, kako se zbirajo notranja posojila. On je razpisal notranje posojilo s tem, da je odtrgal dvomesečno plačo vsakemu ruskemu delavcu, bodisi umskemu, bodisi ročnemu. Redno se ta praksa ponavlja. Če se najeta posojila kdaj vrnejo, na povračilo je treba čakati itak dvajset let, potem je treba vzeti še v poštev, da se dano posojilo ne obrestuje.

Ameriški krogi dalje kažejo na sovjetsko prakso, ki si zna pomagati na svojevrstni način, namreč, da državne dolgove enostavno črta. To se je zgodilo leta 1947, ko je vlada v Moskvi izdala dekret, da se bo vrnil le eden posojeni rubelj na vsake tri rublje. Če se vzame v poštev številka 260 milijard rubljev kot višina sedanjih javnih dolgov v Sovjetski zvezi, bi šlo v dolarski valutni za 65 milijard dolarjev, federalni dolgovi v Ameriki pa znašajo 277 milijard dolarjev.

Lahko trdimo, da je vsak naš naročnik lastnik avtomobila, ali pa se vsaj spozna v avtomobilski vožnji. Na kratko smo poročali, da je ameriški zobozdravnik dr. Berthold Schultz iz Chicaga s svojim avtomobilom privozil v Moskvo. Bil je prvi tuji turist, ki je prišel na ta način v Moskvo, odkar obstoja sedanji sovjetski režim.

KAKO JE SCHULTZ PRIVOZIL V MOSKVO

Kaj je gnalo Schultza, da gre na to nenavadno pot? Schultz o sebi pravi, da je "zagrenjen samemec." Kot takemu mu je prišlo na misel, da bi se podal na pot po svetu. Zakaj bi se ne na primer peljal iz Londona z avtomobilom celo tja doli na skrajni jug kontinenta Atrike?

Schultz je star 42 let, v Washingtonu so mu dali potni list, veljaven za 30 dni. Podal se je v Veliko Britanijo in tam kupil avtomobil znamke Land Rover Jeep. S tem avtomobilom je krenil na pot. Prišel je na Finsko in so ga straže na finsko-ruski meji vprašale, ali misli resno, da hoče z avtomobilom v Sovjetsko zvezo? Schultz je odgovoril da resno, pa so straže skomignile z

rameni, češ, pojdi kamor hočeš in so ga spustile na ozemlje Sovjetske zveze.

Ali Schultz razume ruščino? Pravi, da niti ene besede. Sledil je prometnim znamenjem in prispel najprvo v Leningrad. Tam je obstal nekaj dni, in nakupil zaloge gasolina, neke noči pa odvozil proti Moskvi. Schultz pravi, da so mu prometna znamenja odlično služila. Tako je prišel v Moskvo. V Moskvi se je lovil za orientacijo, kje je poslopje ameriškega poslanštva. To je bila njegova edina težava na vsej poti. Naletel je na nekoga, ki je razumel angleško in ki mu je pokazal pravo smer. Schultz se je na ameriškem poslanštvu jezil, zakaj da ni postavilo prometnih znamenj, da bi se voznik lahko orientiral. Na poslanštvu so ga pomirili, da za kaka prometna znamenja od sedaj ni bilo nobene potrebe, ker je pač on prvi Amerikanec ki je potoval v Moskvo z osebnim avtomobilom.

Kaj pa če bi bil v Moskvi poiskal kakega ruskega voznika ali vodnika, so ga vprašali? Schultz je odvrnil, da takih ljudi ne rabi.

SRČNE BOLEZNI ZAHTEVAJO MNOGO ŽIVLJENJ

Ko je predsednika Eisenhowerja zadela srčna kap je Amerika pristuhnila in se začela spraševati, kako je s tem "ameriškim srcom?" Lansko leto je radi srčnih bolezni umrlo 800.000 Amerikancev. Kdo je najbolj prizadet?

Zalostno pa resnično, da srčni bolezni podležejo največ ljudje v starosti 45—65 let, torej ljudje v visoki produktivni dobi. Kaj pa naša teža? Ni splošnega pravila, ker recimo človek z visoko težo je lahko tudi—atlet.

Ali se bolezni na sru lahko podedujejo? Nobenega točnega odgovora.

To se lahko trdi, da so ženske manj podvržene srčnim boleznim kot pa moški. Odkod in zakaj—tudi ne vemo.

Srčne bolezni pa ne razsajajo samo v Ameriki, marveč tudi drugod. Poročila iz Zapadne Nemčije vedo povedati, da so srčne bolezni v Nemčiji v naraščanju. Na razpolago so tudi poročila iz najbolj primitivnih krajev sveta, raznih žungel. Pa ta poročila navajajo, da tudi tam poznajo in celo v visokih odstotkih — srčne napade in srčne kapi.

NIXON—LEPO OBLEČEN

Ameriški podpredsednik Richard Nixon je bil proglašen za takega, ki se zna najlepše obleči v Ameriki. Nixon je politik, pa ga je zadela ta čast. Ni pa edini med politikmi, ki grejo za modo. Sedanji predsednik britanske vlade Anthony Eden je bil kot zunanji minister v Veliki Britaniji naravnost—nosilec mode.

DANCI RAZOČARANI

Moderna manija, da se napravi izlet v Sovjetsko zvezo, je zajela tudi Dansko. Železniška uprava je pripravljala poseben vlak, ki naj gre z danskimi turisti v Sovjetsko zvezo. Priglasila pa sta se le dva potnika in železniška uprava je izlet črtala.

Amerikanec Frederichu Foxu iz Connecticuta, ki se je pritoževal, da ni v Sovjetski zvezi modernih brivnic, odgovarja sedaj moskovski radio, da jih je v mestih na vsakem vogalu, ne samo ena, marveč tudi po dve.

KAZNILNICE NISO V REDU!

Federalni urad, ki ima skrb nad stanjem ameriških kaznilnic, je preiskal 586 teh kaznilnic. Ali je mogoče dati o kaki kaznilnici spričevalo, da je v odličnem stanju? Niti o eni ne. O devetih kaznilnicah so dali spričevalo, da se nahajajo v dobrem stanju. Med temi dobriimi je bila kaznilnica v okraju Shelby blizu Memphis, Tenn., prva med dobriimi. Človeško vzeto nam bo spričo te ocene razumljiva visoka številka o uporih kaznjencev v ameriških kaznilnicah.

Redna seja

Članstvo društva Združeni bratje št. 26 S.N.P.J. je javljeno, da se gotovo udeležijo redne seje v soboto zvečer ob osmih v Slov. del. domu na Waterloo Rd. Na dnevnem redu bo več važnih stvari.

V Florido

Mr. in Mrs. Joseph Vadnal, ki sta bivala v Worcester, N. Y., sta se zopet podala v Florido za preko zime. Njun naslov tam bo: 122 Park Blvd., New Smyrna Beach, Fla.

PAZIMO NA DOLGOVE, NA ZALOGE, VIŠINO MEZD, TUDI NA BORZE, SVARIJO BANKIRJI!

PRIMERA MED AMERIKO IN VELIKO BRITANJO

CHICAGO, 28. septembra—Zveza ameriških bankirjev, ki je imela v Chicagu svoj občni zbor, je v posebni stvu ne bodo prelahkoverni, da ne zaidemo v inflacijo. Izogibati se je vsaki pretiranosti, pretiranim posojilom, zalogam, pretiranim mezdam, pa tudi špekulaciji na borzi. Gospodarstvo samo na sebi je zdravo, udarec, ki je gospodarstvu le za prehodno dobo prinesla bolezen predsednika Eisenhowerja, je bil le začasen. Tudi borza v New Yorku se je opomogla.

KO GRE ZA SRČNO KAP

Basil Johnson je bil uslužben kot voznik pri podjetju Star Block-Builders Supply Co. v Wickliffe. Prevažal je cement. Doma je iz Virginie. Pri delu ga je zadela srčna kap in ko so ga prenesli v Euclid Glenville bolnico, so morali zdravniki samo ugotoviti, da je—mrtev.

SE NI SPLAČALO!

Jane Trivisonno je šla s svojo hčerko Concetto iz vzhodnega dela Clevelanda proti svojemu domu na Taylor Rd. Lopov je obema iztrgal ročne torbice v nadi, da bo kaj denarja. V torbicih je dobil le štiri dolarje.

Spomni ga je zapustil

Amon Ellis, star 74 let, je živel na vzhodnem delu Clevelanda na 1770 Collamer Street. Zjutraj dne 16. septembra je doma dejal, da gre na sprehod. Amon se ni vrnil in od takrat je izginila vsaka sled za njim. Tudi policijska pomoč ni pomagala. Družina Ellis trdi, da je Amon najbrže izgubil spomin, pa ne ve, kje se nahaja in ne zna najti poti nazaj.

VAŽNE VESTI IZ ZUNANJEGA SVETA

Egipt se je približal Moskvi, ki bo oborožila egiptsko vojsko. Moskva pa se istočasno pogaja z Saudiem iz Arabije in državo Sirijo, da tudi v teh državah ona oboroži domačo vojsko.

Ko gre za Egipt, ne gre samo za dobavo orožja. Med Egiptom in Sovjetsko zvezo se pogajajo o tem, da Sovjetska zveza postavi v Egiptu popolno tovarno, ki bo izdelovala puške, strojne puške in lahke topove.

V Washingtonu se nahaja zunanji minister zapadnonemške vlade Brentano. Dne 27. oktobra se vrši v Ženevi v Švici konferenca zunanjih ministrov štirih velesil. Nemški kancler Adenauer bo še pred to konferenco tudi sam obiskal Washington.

Počasi prihajajo na dan, o čem so se sporazumeli v Moskvi. Ker ste pripoznani dve Nemčiji in ker hoče Zapadna Nemčija imeti s Sovjetsko zvezo redne odnošaje, naj se neha s sovražno propagando iz ene, kakor tudi z druge strani. V zapadnem delu Berlina obstoja centrala, ki dela protisovjetsko propagando. To propagando dela tudi radio "Svobodna Evropa." Moskva je zahtevala od Adenauerja, naj to radijsko postajo ukine.

V Moskvi so se tudi dogovorili, kako bodo Nemci in Rusi med seboj trgovali. Zapadna Nemčija bo prodajala Rusom tekstil, mašinstvo za atomsko produkcijo, za produkcijo papirja, za konserviranje živil. Rusi pa bodo prodajali Nemcem surovine.

V Argentini je nastal nov politični režim. Predsednik republike je general Lonardi. Državno tajništvo v Washingtonu je zavzelo do njega zelo prijazno stališče. O njem je prepričano, da je protikomunist in da ima precej diplomatskihkušenj. General Lonardi je bil svoj čas vojaški zastopnik pri republiki Chile, udeleževal se je vse ameriške obrambne zveze in se na teh sejah izkazal kot strokovnjak. Washington verjame Lonardiju, da bo v Argentini izvedel svobodne volitve in povrnil Argentini demokracijo.

Moskva hoče dokazati svetu, da smo v revolucionarni dobi tudi v industriji. Atomsko energija spremeni zaostale kraje v industrijske kar čez noč, ne da bi bilo treba industriji iti postopnim razvojem. Novo elektrarno na atomski pogon bo postavila v preprosti ruski kmečki vasi in hoče s tem poskusom pokazati, da sedanja industrijska središča niso vse.

Moskva je pokazala prijazen obraz do sosedne Finske. Tam je imela vojaško oporišče Porkkala, katero je sedaj vrnila Finski. Moskva se pogaja tudi s Torkiem. Moskva ima zasedena dva važna japonska otoka severno od Japonske, in to Habomai in Shikotan. Sedaj je ponudila Japonski, da če se sklene skupni sporazum, bo vrnila Japonski tudi ta dva otoka. Duh Ženeve...

MARGARETA PORENTA
Kakor smo včeraj poročali, je preminila na svojem domu Margaret Porenta, rojena Skubic, stanujoča na 14701 Thames Ave. Rojena je bila v Stični na Dolenjskem, odkoder je prišla v Ameriko pred 45 leti. Bila je članica društva sv. Jožefa št. 169 K.S.K.J., društva Marije Vnebovzete št. 103 A.B.Z. in Oltarnega društva Marije Vnebovzete. Soprog Jacob je umrl leta 1951.

Tukaj zapuščata sina Jacob, dve hčeri, Mrs. Rose Strekal in Mrs. Mary Strekal ter tri vnuke. Pogreb se vrši v soboto zjutraj ob 10. uri iz pogrebnega zavoda Mary A. Svetek, 478 E. 152 St., v cerkev Marije Vnebovzete ob 10.30 uri in nato na pokopališče Calvary.

Politični prvaki

WASHINGTON, 28. septembra—Zdi se, da se je vodstvo republikanske stranke sprijaznilo z mislijo, da Eisenhower v letu 1956 ne bo kandidiral za predsednika republike. Kdo naj bo kandidat? Močan človek v republikanskih vrstah je bivši guvern California, ki je sedaj predsednik vrhovnega sodišča, Earl Warren. O Warrenu je tudi znano, da kot vrhovni sodnik misli pri razpravah in sodbah zelo liberalno. Ta lastnost Warrenu naj bi bila propagandno sredstvo za ameriške progresivne liberalne sloje. Warren pa je še pred časom dejal, da naj se z njim ne računa. V tej zvezi se tudi poudarja, da je Warren le nekaj mesecev mlajši od Eisenhowerja, zato ne bi bilo pametno, da bi se ga sililo, da naj se povrne v politično življenje, ki zahteva veliko fizično vzdržnost.

HIŠA 7 X 30

Toronto je velemesto v Kanadi. Poleg palač ima tudi hišo v velikosti 7X30, neki spaček med hišami sploh. Hišica je bila postavljena pred 30 leti. Ima malo družinsko sobo, dve spalnici, kopalnico in kuhinjo. Kako veliko je vse skupaj, si lahko predstavljamo, posebno še, ko je bila ta hiša za \$2,840.

KEFAUVER-NEHRU

Ameriški senator Estes Kefauver, ki se je odločil, da letošnje poletje porabi za potovanje po svetu, je prišel z letalom v indijsko prestolico New Delhi, kjer se je razgovarjal tudi s predsednikom indijske vlade Nehrujem.

Kovačev študent

Vstopnice za jesenski koncert zbora Zarja, ki pada na 30. oktobra opereto "Kovačev študent" na odru Slov. nar. doma na St. Clair Ave., so že v predprodaji. Lahko si jih nabavite pri pevcih in pevkah ter v starem posloju Slov. nar. doma. Mr. Marko Valjato si je že nabavil svoj vstopnico, obenem pa je daroval \$5. v Zarjino blagajno. Odbor se mu lepo zahvaljuje.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by

THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO

HENDERSON 1-5311 — HENDERSON 1-5312

Issued Every Day

Except Saturdays, Sundays, Holidays and the First Week in July

SUBSCRIPTION RATES — (CENE NAROČNINI)

By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:	
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):	
For One Year—(Za eno leto)	\$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev)	6.00
For Three Months—(Za tri mesece)	4.00
For Canada, Europe and Other Foreign Countries:	
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):	
For One Year—(Za eno leto)	\$12.00
For Six Months—(Za šest mesecev)	7.00
For Three Months—(Za tri mesece)	4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

PREVZITKARJI IN AMERIKA

(1)

Za dan 27. septembra bi bila pri Eisenhowerju v Denverju, kakor je bilo napovedano, važna zdravstvena konferenca. Predsednik Eisenhower je zaskrbljen glede ameriške mladine. Če gleda na svojo družino in sorodstvo, je ta zaskrbljenost še posebej upravičena. Vsi poznamo, vsaj po slikah, Eisenhowerjeve. Gre res za žilavo družino, ki se je znala sama od sebe prikopati do odličnih položajev, pa je bil Eisenhower žalosten, ko je videl, da naborne komisije zavračajo vojake, ker pač niso za vojaški stan. K sebi je bil povabil strokovnjake iz zdravstvenega polja, pa tudi znane ameriške športnike in atlete. Eisenhowerjeva bolezen se seveda načrte za to konferenco položila, vsaj začasno, na policio.

Na mladino pač zidamo, tudi v Ameriki. Pa so Eisenhowerju tudi pokazali, da ameriški mladini manjka gotove miškulature, ki se navadno razvija pri mladini, ki tudi fizično dela, ki mnogo hodi. Ameriška mladina sedi ali spi. Če je v šoli, sedi. Če potuje, sedi v avtomobilu. Če gleda ali poslušajo radio, sedi ali leži. Po tovarnah pa je že na mnogih krajih vse urejeno tako, da se pritiska le na gumb, pa je delo opravljeno. Pokaže se torej, da je nekam vse narobe, da imajo prav tisti prevzitarji, ki znajo o Ameriki povedati le to, da so morali delati, trdo delati. Ali pa se bližamo k preobilnosti vsem, k razvajenosti, kakor jo je poznal stari Rim, ko so tam prirejali večerje iz samih pavovih jezikov, vse meso pa vrgli v smeti?

Na splošno, to nam bo priznal vsak, je vse v razvoju. Na splošno bomo vsaj priznali, da smo kdaj slišali ime Charlesa Darwina in tudi slišali, da je razvijal teorijo, da se je človek razvil iz opice. Četudi ta teorija ni na celi črti obdržala, je vendar Darwin silno vplival na sodobnega človeka tamkaj v Evropi, kakor tukaj v Ameriki. Razvoj—selekcija, to je, da narava izločuje dobro od slabega, da se tudi da dobro napraviti, da končno dobro ostane, slabo pa gre, to raziskovanje je od zadnje sredine prejšnjega stoletja imelo strahovit vpliv ravno v Ameriki. Sicer pa kaj je Amerika? Eno samo večno spolnjenje, veriga drznih poskusov, prav od takrat, ko smo se začeli naseljevati in od takrat, ko smo začeli pohod na Divji zapad.

Napredek—naprednost! Iz besede napredek, ki pomeni, da hočem samo sodobno naprej v duhu sodobnih idej in standarda življenja, je zrasla tudi beseda naprednost. Ali se naprednost vedno pravilno pojmuje? Za časa francoske revolucije je stala pod giljotino, da ji odseka glavo, znamenita napredna Francozinja, ki je bila za ideje francoske revolucije, pa so bile njene zadnje besede tele: "O svoboda, svoboda, kako se napačno pojmuješ in na vse strani izrabljaš!" Ali ne bi lahko rekli: "O naprednost, naprednost, kolikokrat se ti izrabljaš pri naprednjakih!"

Z napredkom se ponaša vsak, za njim stremi vsak. To je naravni zagon tako v posamezniku, kakor v družini, narodu in državi. Koliko govorimo in pišemo, kake velikanse napredke je napravila sedanja Jugoslavija! Če ji hočemo dobro, hočemo pokazati njen napredek.

Slovenci gledamo na sočloveka po svoje. Če ne napreduje, je zanič in kažemo s prstom nanj. Če napreduje, kažemo enako s prstom nanj pa dostavljamo, da je moral že kje kaj pokrasti ali prigrjoljufati.

Pa vzemi stari kraj in življenje po teh starih hišah in domovih. Gorele so leščerbe, sem in tja petrolejke ali sveče, danes je napeljana tudi po večini slovenskih vasi elektrika in so ljudje na ta napredek ponosni. Gotovo pa ga ni med vaščani starega kraja naprednega človeka, ki bi vedno brbral spricho električne luči le o leščerbah, petrolejkah in svečah!

Nam je znan ravno tu v Clevelandu slučaj slovenske družine, ki je značilen. Mož, rojen v Ameriki, je radi družinskih in gospodarskih razmer romal sem in tja. Potoval je tudi v stari kraj in se tam tudi poročil. Po dolgem presledku je prišla za njim, ki se je vrnil v Ameriko, tudi njegova žena, pa je bila hitro sprejeta s tisto tako znano da "je prišla na dobro, v dobre čase Amerike, da pa smo morali mi garati, trpeti in hoditi na stranišča pol ure v stran od hiše." Pravi Amerikanec pa jo je povprašal, kako se kaj počuti in izrazil svoje prepričanje, da se bo kmalu živela v Ameriko.

L. C.

LOJZE ČAMPA:

PO TURN PIKE-U V PITTSBURGH

(nadaljevanje)

Dogovorjenega jutra se je pojavil pri meni John Močnik. Njegov avtomobil mi je že ob prvem pogledu nanj ugajal. Je velik in prostoren, pa tudi mlajšega rodu. Med potjo sem Johnu moral priznati, da je kakor mali "living room" in se v njem komodno sedi, kakor na domačem naslanjaču. Johnu se je nekaj okrog ust nasmejal. Se eno lepo lastnost ima John, ki ni ameriška, ki diši bolj po nemški vzgoji, da je namreč točen. Prišel je kakor je bilo dogovorjeno. "Ali je plin pogašen, ali kje teče še voda, je pogašena luč, je vse zaklenjeno—" to je še povprašal, pa smo se v zgodnjih dopoldanskih urah naložili in odpeljali.

Se eno lepo lastnost ima John, da hoče pri izletu pokazati kar se med potjo vidi zanimivega. Predno bi prišli na cesto 422 US, zakaj bi si ne ogledali clevelandške zanimivosti? Na primer pokopališče na Highland. Tam počiva pokojna Johnova žena. John je prillil rožicam, katere skrbno neguje na grobu svoje pokojne sopotnice. John pa bi ne bil dober Slovenec, če bi ne bil pohitel z zgodovino drugih slovenskih grobov. Pa smo šli od groba do groba, pa je živa zgodovina John tolmačil na kom je pokojni umrl, kaj je bil, kdaj je prišel v Ameriko, koga je zapustil in kako se ti imajo.

John ima rad razgovor, pa smo se spravili na zunanost pokopališča. Tudi pokopališča so neko ogledalo družbe in naroda, med katerim živimo. Evropska pokopališča so urejena po svoje, res samo pokopališča, ameriška pa gledajo, da pokojni res počiva in je obvarjen "pred vročino in neurjem," pa mu hlad dajejo lepa drevesa in so pokopališča, če bi ne bilo nagrobnih kamnov, napravila preje vtis parkov, kakor pa zadnjega domovanja.

John je pokazal tudi na kraj, kjer imajo psi svoje poslednje domovanje—pokopališče. Tako živo je opisoval imena teh psov in slik na nagrobnih kamenjih, da me je skoraj zapeljal, da bi bil šel pogledat tudi ta kraj. Zdelo se mi je škoda časa. Priznam, da imajo tudi psi svoje zasluge, volijo slepce, služijo policiji, vojski in lovem, varujejo domove. Končno je v Ameriki velika industrija, ki skrbi za hrano za pse. Toda na splošno sem prijatelj psa, dokler me pusti v miru in ga ni na domu.

Bližali smo se cesti 422 US. John je praktični ameriški človek. Pozna Amerikance, ki ljubijo kratka imena. Če bo treba urega komu predstaviti, tako mi je dal John pooblastilo in če bo me Močnik predložil, naj ga mostavno predstavim za Sok-a. Močnik je itak sok, pa naj gre za belega ali črnega, Sok pa je lovski kratko ime, tako je mislil John. Jaz se nisem popolnoma strinjal z njim. Močnik je res sok, beseda sok za močnik se je nila rabila v starem kraju bolj med gospodo. So pa še drugi sovci: jabolčni in drugi sadni sovci, ki pa niso močniki. No—somo to je pravilno predstavili če jo treba, sicer pa Amerikanec povpraša le po prvem imenu, pa gre le po vrsti—John, Joe, Bob td.

Ko smo se znašli na glavni cesti, je John pokazal, da mu je večje za hitro vožnjo. Kjerkoli je držal volan, je tudi pokazal, da se igra z volanom. Tudi to skolnost sem mu moral priznati. "Saj sem za volanom že od 19. leta in bom ostal dokler bom živ," se je prepričevalno odrezal John.

Potovanje po ohijjskih cestah, seveda z avtomobilom, je užitek zase. Malo gori, malo doli, pa sedeti v težkem avtomobilu brez strahu, da bi polovico poti presedel v zraku, drugo na sedežu—pa se je začela tudi naša pot, ki mi ostane trajno v spominu. Nedelja ima nekaj zase. Slovenski izraz diši po delu in se tega dne naj ne dela. Germanski anglosaksonski narodi ga spravljajo v zvezo s soncem, Sontag oziroma Sunday. Ponekod je ta dan smatran za konec tedna, drugod za začetek tedna. Povsod pa gre danes za sedem dni tedna, en dan pa je odločen miru in počivanju, tudi narave. Kakorkoli je že prišlo do teh sedem dni, nekaj je gotovo, da so popolnoma naravni, nič umetnega. Fanatiki francoske revolucije so hoteli zbrisati vse sledove starega reda, pa so namesto tedna s sedmimi dnevi vpeljali časovno obdobje desetih dni, pa ni šlo. Vrnili so se nazaj k sedmim dnevom.

Svoje zahteva ima tudi narava, da ne daje, da se ne pusti vedno samo skorščati, marveč se narava v svoji lepoti rada tudi samo pokaže. Ni ga lepšega jutra kot nedeljsko v prosti naravi, posebno, če uživaš še lepo vožnjo. Na levo in desno smo opazovali lahne meglice, kakor se jih spominimo, ko se zjutraj in proti večeru plazijo sramežljivo okrog malih jezer in vzožju hribov, da jih prehitro ne opazi sonce in jih prežene. Tudi ohijjska polja so lepa, tudi ohijjski farmarji imajo lepe obdelane njive, tudi ohijjski gozdovi mičejo. John je z eno roko držal za volan, z drugo pa razkazoval, glej to, glej ono." Tako smo se bližali križišču, kjer cesta 422 US križja lokalna 282, John je vedel za to križišče, vedel pa tudi za napis Nelson Ledges. Dejal mi je, da ga je prijatelj Steblaj od "Enakopravnosti" opozoril na ta kraj in mu tudi zagotovil, da je res vredno, če si ga ob priliki ogleda. Jaz sem bil enako za to.

Nelson Ledges je krajevna ritovska zanimivost. Med visokimi granitnimi skalami, kdo ve koliko milijon let je bilo potreba, da so se napravile, vodijo stebice, padajo vodice in se pri vsakem ovinku vidi nekaj novega. Vse je dobro speljano, zavarovano, pa tudi turistovskih znamenj, da se znaš pravilno orientirati, je dovolj. Prav pri cesti je mala planota posejana z visokimi drevesi, najidealnejši prostor za piknik. Onkraj ceste je moderna restavracija, pa tudi moderni prostor za parkiranje.

Sicer je res, da so naši pikniki vezani na tradicionalne prostore. Če gre za piknike družjeve, je eden od namenov tudi ta, da se kaj nabere v blagajni. Toda za male skupine so privlačni tudi drugi kraji, tudi izleti. Progressivne Slovence št. 3 so se zmešale, da napravijo skupni izlet v Detroit. Napravile so ga in so bile po povratku nadvse zadovoljne. "Se bomo organizirale take izlete, seveda zopet drugam," so dejale.

V Nelson Ledges je zanimivosti za vse, za mlado in staro. Naš "mali" Lojzek, ki pa je po postavi že velik, se je zanimal za kače in kje dobi kako hitro vožnjo. Tudi Lojzek je prišel na svoj račun. Jaz z ženo in Johnom smo opazovali bloke skal in njihovo zunanjo obliko. O nekem pridigarju sem slišal, da je med pridigo rabil tole primer: Če bi bili vsi ljudje sveta en človek, če bi bila vsa drevesa sveta eno drevo, če bi bile vse sekire sveta ena sekira, pa bi ta en človek s to eno sekiro podrli to eno drevo, to bi bil en velikanski štr-

bunk... Jaz pa sem si mislil, da bi bil velikanski štrbunk, če bi se samo ena skala sedaj zvalila na nas.

Pot nas je zanesla v Girard. Seveda smo se ustavili v domu Slovencev. Dom je bil postavljen leta 1917 in nosi precej znakov starosti, je pa lepo razporejen in se drži v veliki snagi. Spomnil sem se, da imajo v Girardu svoje posestvo Pirčevi od Enakopravnosti. Louis Pirc mi je večkrat tako nazorno slikal svoj bogati sadovnjak, da me je v resnici prišla želja, da bi šel tja, pa bi mu nekaj sadja ukradel. Seveda, če bi vedel kje je. Louis Pirc je takrat, kadar je bil nasažen, večkrat zagrozil, da bo v Clevelandu vse pustil, pa bo šel v Girard; mora biti že lepo na njegovem posestvu.

Youngstown! Mesto dima, mesto jekla, mesto plavžev, ki gorijo tudi čez nedeljo. Toda tam, kjer je dim in v plavžih ogenj, je tudi zaslužek. Trdo je delo in delavci na plavžih imajo ogenj, žareči ogenj v očeh. To je pač moderna industrija. Ko sem povpraševal sem in tja, kako je z delom in zaslužkom, so se ljudje pohvalili. Leto prosperitete se kaže tudi v velikem središču jekla v Youngstownu.

Vozimo in vozimo, pa se nenkrat ob cesti pojavijo znamenja Turn Pike, Ohio. Z veseljem jim sledimo. "Tamele je," pokaže John z roko. O Turn Pikeu Ohio sem že bral mnogo podatkov. Washington je trdil, da gre za enega najlepših ameriških Turn Pikev. John je začel razlagati kaj je pravzaprav Turn Pike, pa ga je moja žena prestregla in mu naslikala kako so napravljene ti Turn Pike v Italiji, ki nosijo ime "autostrada." Opisala je autostrado severno italijanskega mesta Padova, kjer je začetek te ceste, vodi pa v Benetke in sicer naravnost, kakor da bi ustrelili.

Žena je Johnu pojasnila vožnjo, ki smo jo opravili še pred vojno, pa je v enem oziru morda bolj komoda, ker gre samo naravnost in ne pozna ovinkov, to pa jo na drugi strani napravi dolgočasno in je večkrat vzrok, da v monotonem drdanju voznik za volanom zaspi in se končno ubije. Žena mu je tudi povedala, da ima ta "autostrada" tudi to prednost, da je v Benetkah garaža v nadstropjih, velika palača, kamor se pride tudi z avtomobilom v visoka nadstropja. John je pri tej priliki omenil, da bomo imeli v Pittsburghu priložnost videti garažo v nadstropjih.

Ko voziš po Turn Pikeu, vsaj privrkat, te malo mika govornje, raje ogleduješ in premišljuješ. Ohijjski Turn Pike je kot podaljšek Turn Pike Pennsylvania bolj raven in kot deviški nadvse lep in čist. Tudi če bi si prigržal cigareto, bi si žveplenke ne upal zagnati skozi okno. Na ohijjskem Turn Pikeu je določena vožnja za osebne avtomobile na 65 milj. za tovorne na 60 milj na uro. Na pensilvanskem, ki je bolj vijugast, pa smejo osebni avtomobili voziti s hitrostjo 60, tovorni pa s hitrostjo 55 milj na uro. Dvomim pa, da bi se večina teh pravil držala. In kakšna kontrola bi morala biti, če naj bi bila res učinkovita?

Pred Pittsburghom smo se ustavili pri sorodnikih Johna, John je imel poplublubata Laha, ki ga je zadela trpka usoda ameriškega naseljenca. V Ameriki v tovarni ga je ubilo, ravno, ko bi lahko z zadovoljstvom gledal na svoje življenje v preteklosti, pa tudi v bodočnosti. Družino je spravil h kruhu. Doma je preskrbel za svo ameriško udobnost stanovanja, ki je v resnici vzorno. Dolgovi so bili poplačani, pa je moral iti in pustiti—vdovo.

Hiša stoji na hribčku v stran od glavnih cest. Verjamem, da je bil pokojni Lah, kakor mali kralj na Betajnovi. Ko sem se razgovarjal z vdovo, me je presenetila z njeno angleščino, tako po slovnični pravilnosti, kakor po pravnih izgovorjavi. V družinski sobi sem opazil precej lepo knjižnico, pa mi je bilo hitro vse na jasnem. Vdova Lah bere; je tudi zvesta naročnica "Enakopravnosti."

Razgled je lep. Pensilvanski hribi pred Pittsburghom se mi zdijo podobni hribom okrog Zidanega mosta, Zagorja in Trbovelj in kotline, ki vodi iz Zidanega mosta proti Celju. Kje pa so premogovniki, sem vprašal vdovo Lah. Pokazala mi je z roko in sam sebe sem vprašal, ko sem primerjal te hribe s trboveljskimi, ali je res potrebno, da so hribi, pa da je premog pod njimi...

Vsi skupaj z vdovo Lah smo se odpravili v Pittsburgh. Pittsburgh, mesto dima in jeklar, mesto rek in mostov nad vodo, mesto industrije vseh vrst, mesto narodov, kjer že na obrazih vidiš, da gre za izrazito industrijsko delavstvo; mesto predorov, da se dobi zveza z drugim delom mesta, mesto, kjer je zgneteno kar je bilo le mogoče zgnesti, kjer so hiše in hišice prislone na hrib, da jih je polovica v hribu, polovica ob cesti, mesto prastarih hiš in starega tipa cestne železnice, pa tudi železobetonskih in steklenih nebotičnikov, da jim komaj sežeš z očmi do vrha. Pittsburgh—pozdavljen!

Ustavili smo se v Slovenskem narodnem domu. Upravnik doma je nam razkazal prostore in pokazal na letnico 1911, pa zatrudi, da gre za prvi slovenski Narodni dom v Ameriki. Morda je bila kje postavljena popreje kakor dvorana, toda kot dom, Slovenski narodni dom, je bil Pittsburgh prvi.

Šli smo v tiste prostore doma, ki po vseh ameriških domovih služijo nekako družinskemu življenju. Tam se dobi za jesti in za piti, tam se razgovarja, igra, pleše, tam se zabava. Ti prostori že po vseh teh namenih, ki v resnici obstojajo, morajo biti privlačni, sodobno razporejeni in opremljeni, tako so si dejali tudi v Pittsburghu in upravnik mi je s ponosom zatrjeval, da so Slovenci prišli sami na to idejo in četudi je dom star. Vsi drugi prostori so ostali stari, spodnja dvorana je moderna, privlačna in lahko sprejme še tako razvajenega gosta. Tudi to smo opazili, da dom poseja večinoma rod mlajših in srednjih let, moški in ženske. Tudi smo opazili, da so Slovenci v Pittsburghu izredno prijazni. Morda jih je izšlo lala tradicija Pittsburgha, ki nujno zahteva, če naj kdo v Pittsburghu obstane, da se udomači v življenju narodov, kar Pittsburgh tudi je.

Ford je značilen za ameriško industrijo avtomobilov in za Detroit. Ford v industriji postavi v istem Detroitu—Fordov muzej. Carnegie—kralj industrije jekla s središčem ravno v Pittsburghu. Carnegie v industriji postavi tudi svoj muzej ravno v Pittsburghu. Toda Ford ga je s svojim muzejem pustil daleč, daleč za seboj.

Pittsburgh je imel naravno tudi "slums." Nahajali so se tudi tam, kjer naj bo središče mesta. Ali se jih splača popravljati, zlepšavati, ali kaj? Župan mesta Pittsburgha se je pokazal vlepoteznega. Staro se je enostavno podro, na istem mestu pa postavile železobetonske steklene palače, kakršnih je sploh malo tudi v razvajenih ameriških vlemestih. Cleveland ne more po-

kazati na ničesar, vsaj podobnega!

Ko se je bilo odločiti za povratek in za smer, smo se odločili naravno za Turn Pike, potem pa drugo smer, samo, da se več vidi. Vožnja je bila odlična in voznik John se je izkazal, saj je od 19. leta za volanom."

V noči zadnjega septembra na prvi oktober bo Turn Pike Ohio formalno izročeno prometu. Slavnost bo velika. Mi nič ne dvomimo, da se je bo udeležilo tudi mnogo slovenskih Amerikancev in se spustilo v trop za veselimi Amerikanci tja proti Pensilvaniji.

(KONČ)

Neely obtožuje administracijo zanemarjenja prometa

Pri primarnih volitvah, 4. oktobra bo kandidat za župana mesta Cleveland Kermit K. Neely. Neely je izjavil, da če bo izvoljen za župana, bo deloval za boljše poslugi busov in za zmernejše cene.

Neely je zastopnik v mestni zbornici za okolico Hough Avenue. Ter je že nešteto krat kritiziral župana in njegovo administracijo ker se ni podvzel korake proti clevelandskemu tranzitnemu odboru, ki skrbi za javni prevoz.

Neely je rodom iz Clevelanda in aktiven v svoji naselbini. Kot župan obljublja, da bo deloval z vsemi skupinami in za splošno dobrobit. Boril se bo proti nesnagi s tem, da bodo tozadevni mestni oddelki skrbeli za točno pobiranje smeti in odpadkov. Podjetja, ki bodo kršila zakone proti dimu, bodo kaznovana. Vodni poriziralniki bodo izdelani, da se bo obvarovalo domove pred poplavlami v kletih od hudih nalivih.

Volite za Kermit K. Neely za župana če hočete imeti boljše mestno upravo.

—Oglas.

Vesti iz življenja ameriških Slovencev

NORTH BRADDOCK, Pa.—V petek 9. septembra je z ladjo Hrvatska odpotoval za stalno v stari kraj član John Zetko. Bil je star blizu 80 let in je živel tukaj mnogo let. Njegova rojstna vas je Gaberce pri Senožcah, kjer ima brata, sestro in več sorodnikov.

ARMA, Kansas—Dne 15. septembra je po daljšem bolehanju umrla članica SNPJ Mary Folkar. Rojena je bila julija meseca leta 1872 v Jugoslaviji, odkoder je prišla v Zedinjene države leta 1906. Ves čas je živela v državi Kansas. Pogreb je bil 19. septembra v Frontenacu. Zapusča 5 sinov in 2 hčeri.

JOHNSTON CITY, Ill.—V bližnji naselbini Stirtz je dne 10. septembra po dolgi bolezn umrl Karol Zorc, star 74 let, doma iz vasi Rakana na Dolenjskem. Bil je član SNPJ v Johnstone Cityju. Zapusča sinove Ludwika, Charlesa in Rudolpha Zorca v Chicagu, Ill., ter hčeri Mrs. Louise Pankovich v Wenatchee, Wash. in Mrs. Rose Brosio v Bellwoodu, Ill.

Na Keltskem otoku

Nisem šel spraviti kovčka. Kar na dublinski ulici sem ostal, da bi gledal ta čudni otok, ki kakor da bi bil odrezan od naše domače Evrope. Za boga, kako so ljudje tam zagonetni. Na vsakih drugih ustnicah tenak ironičen nasmeh, neznanska trma, hromosom opozicije za vsako ceno. Menda ni mnogo podobnih usod, ki so kak narod tako prizadele, kakor so to galsko pleme. Od trinaestih milijonov so doma še trije, osem jih je v Ameriki, ostali pa v Angliji, Avstraliji in drugod po svetu. Ze štiri stoletja pred našim štetjem so prišli v svojo domovino, kot keltski Galci, severnjaški in sredozemski, črnolasi, sivooki, visokorasi. Štiri stoletja po štetju jih je pokristjanil patron Patrick, in nikoli niso prišli pod rimljansko oblast, in preseljevanja narodov in vdorov Normanov so se jih dotaknili komaj zadnji vzdihljaji.

Dežela je bila pribežališče evropske kulture in irski misijonarji so hodili po vsem kontinentu. Potem se je pa začelo. In traja še danes. Henrik II. je pograbil Irsko za lastno angleške kruno. Domačinom so vzeli zemljo in jo razdelili med angleške barone, ki so jim obenem prepovedali jemati Irke za žene. Tudorci so bili še preciznejši: šestgavi Henrik VII., ki je od svojih šestih žena dobro polovico obojil, med temi prešušnično Boleyn, je opustošil slavne samostane in tako skupil irsko omiko, zato se je tudi proglašil za irskega kralja in poglavarja irske Cerkve. Nehvaležni Irski so hoteli oboje zase in začelo se je neusmiljeno trenje rasnih in verskih nestrpnosti. Cromwell se je vtisnil dosodnega dne v blag spomin Ircev, ko je v reki krvi zadušil upor, jim po vsej deželi naselil angleške koloniste in jim prepovedal izvažati glavno bogastvo, živino in volno. Prebivalstvo je živeo v razmerah, podobnih suženstvu, in Irski so se začeli množično seliti v Ameriko. Po tamkajšnji državljanski vojni in po francoski revoluciji so ukinili carine na sukna, ampak že nekaj let pozneje je prebrisan mlajši Pitt ugnal nov irski upor, priključil deželo k Združenim Britaniji in tisočletni irski katoličani so smeli v londonski parlament voliti protestantske poslance, kar je tisti čas nekatere domoljube zelo jezilo. Narodnostna mržnja se je vlekla naprej, na krmilu so se menjavali dobri in slabi ljudje, minila sta O'Connell in Gladstone, in strašna lakota je pobrala milijon ljudi. Irski revolucionarji so se navadili atentatov in v dublinskem Phoenix parku pobili vsakega angleškega ministra za irske zadeve. Sinn Fein postane radikalno gibanje za irsko neodvisnost in med hudimi nemiri izvolijo de Valero za predsednika tajne vlade, dokler ni leta 1921, po tisočletni vojni, bilo podpisano premirje in Irška sprejeta za dominion imperija. Sinn Fein ni hotel biti niti dominion in si je takoj privoščil še

državljansko vojno. Šele pred šestimi leti so Irski dokončno zapustili Commonwealth in prisegli britanski kroni.

Pestro, kaj. Stojim na ulici velikega agitatorja O'Connella in premišljujem, kako so zastupili irski narod. Ta visoko razviti narod z lastno pisavo, ki so jo krstili po galskem bogu zgovornosti Ogmiosu, je kljub Joyceu, Swiftu, Shawu, O'Flahereyju, velikim igralcem in slavnemu Abbey Theatru, postal maščevalno pleme, ki goni stare gonje naprej, ki je točno zdecimiralo protestante, jim zaprlo cerkve, in začelo preganjati vse druge izpovedi razen katoliške. Reakcija je tako huda, da je brezverstvo na Irskem iluzorna reč, in državna cerkev že skrbi za še nerogene otroke. A ta prelepa dežela! Irsko kličejo za zeleni otok, ki zanj nežno skrbi gorski zalivski tok iz Mehike. Mali otočki ob obali, spoštovane bučeče hrastove planjave med dolinami s postrvjimi potoki, plemiški gradovi in dvoprostorne kamnite hiše z razognatimi strehami, kaminskim ognjiščem, okroglim čolnicem coralce za ribolov in dvokolesno cizasto kobiljo za obisk sosedov. Kmetije na Irskem so namreč poredkoma združene v naselja, najraje so same, daleč vsaka sebi, tako kakor so radi tudi irski ljudje sami. Po senikih pa oprezujejo menihi in iščejo dveh mladev. Najstarejši sin po tradiciji prevzema domačijo, ampak stara grča jo pred smrtjo ne da iz rok. Sin je že pri štiridesetih letih revež, poročiti se ne more, na senik ne sme, incestualno propadanje plemena pa je za posledico.

Dublin je res čudno mesto. Manj kot 600,000 prebivalcev, prostora pa za šest milijonov. Nobene visoke zgradbe, Irec hoče svoj dom, in mesto se kot stekli polž vleče na daleč in na široko. Ceneje je kakor v Angliji, sicer bi pa tako ali tako na "luk-suzne" dublinske Grafton, Dawson in O'Connell Streets, v Lon-

donu sila prizanesljivo gledali. Včasih prav po zlobnem ker so Irski tweedi preprosto nekaj sijajnega in Angleži že zdavnaj nimajo takih. Na Irskem veljajo angleški funti, in irski funti, na Angleškem seveda samo angleški, vredna sta pa oba enako, saj jih krije Bank of England. Grem v National Museum, kjer hranijo imenitno zbirko starin, pa v National Gallery, ki je manj vredna od londonske, v Trinity College, ki je slavna univerza, in zlezem na Nelson Pillar, da bi Dublin videl še iz zraka, pa je bila megla. Custom House, mislim, je res impozantna zgradba, in ni zastoj v perspektu tako zapisano. Nasploh pravijo, je Dublin, poleg Edinburgha, najlepše ležeče mesto britanskega irskega otočja, bilo bi pa še lepše, ko ne bi, mimo treh lepih ulic, bilo tako neznansko zapuščenih slumov.

Dolga je luka ob umazani reki Liffey. Dolga in dolgočasna, ker ni purchase takse, je tobak tukaj zelo poceni, in japonski mornarji so včeraj do smrti zabodli nekega skavta. Spanci so menda izvrstni prijatelji Ircev, a čeprav ti zahtevajo od onih vizum, zajetna ladja to minuto iztovarja tovor tistih dobrih rdečemesanatih oranž. Pa ona barka z angleškim pivom, kako stara je! Da se sploh privali čez Irsko morje! Sicer pa imajo Irski tako ali tako raje močni temni stout, kakor pa svetli britanski ale. Ob vodi prodajajo kašmirske tweede in druga opojna sukna, ampak mi raje uvažamo zanič brazilske počoje potepuhe.

Slavno Opatijsko gledališče prenavljajo in Abey zdaj gostuje v Queen's Theatre s protiangleško dramo "The Priest at Home?" iz Severne Irske, ki je s šestimi ulsterskimi grofijami del Velike Britanije. Drama je strašno primitivna in tudi igralci so bili mnogo slabši, kakor je pa o njih slišati, da so bili v Parizu. Queen's Theatre je podobno slabši podeželski dvorani, na programu pa piše, da so ga dezinficirali. Imeli so še dirigenta, ki se je pisal Eamonn O. Callaghan in je imenitno upravljal z Offenbachovim Or-

fejem v podzemlju. Poglejte irska imena igralcev, ki so tudi bili na pariškem festivalu: Pilib O. Flain, Rae Mac An Aili, Uinnonn O Dubhainn, Maire Ni Dhomhnaill. Dublinu zdaj pravi Baile Atha Cliath in se kregajo s Ptolomejem, ki ga je krstil za Eblano, čigav naziv je starejši. Radi bi namreč oživel galski jezik, ki ga živo govore še piemena ob Atlantskem oceanu, zato so povsod vpeljali dvojezične napise in mladi Irski morajo učiti staroirskega jezika.

Bil sem zelo zmešan, ko sem zapuščal Irsko. Vračam se, vendar na sto let naprej. Vse je tako čudno in tako neskončno nesramno. Ta maščevalnost in ta indolenta! Iz same škodoželjnosti nasproti Angležem so se med vojno skoro spajdašili s Hitlerjem, čudovita protestantska katedrala svetega Patricka propaganda, otroke pa urijo za življenje nune in menihi. Dublinski slumi so najbolj smrdljivi na svetu, ampak okolice niti Ljubljana ni ma resnično lepe. Nisem vedel kako mehka trava lahko raste

in kako bister hudournik lahko teče, dokler ju nisem srečal na Irskem. Nisem vedel, da lahko ljudje živijo še tako zaostalo življenje, kakor ga živijo kmetje po raztresenih grofijah, kjer lesenega orodja še niso zamenjali z železnim. Domišljujejo si, da je njihovo morje toplo in se v njem vse leto kopajo, meni pa se je zdelo, da bi se mnogo raje pozimi v našem, kakor poleti v njihovem. Da bo mera polna pa gojijo limone in lovor in sneg poznajo samo po vzorcih brez vrednosti.

Čepim na ladji, ki jo premeta kislno nočno morje, in na Irsko me vežejo samo še medle lučke Dun Laoghaireja. Jutri bom že v Holyheadu, in čez Manchester in Birmingham, v Londonu. Bežal bom od Irske naprej, jo pozabljal v lahkotnem Parizu, dokončno zasovražil Bernarda Shawa, pa se je le ne otrese! Zbogom, Erin, čudni, lepi otok, ne jezi se, da te ne razumem!

Alan Janc

—Slovenski Poročevalec

Ko vžigalnik pregori...

In je vam shramba z vžigalniki zmeda...

si samo zapomnite...

da pokličite Illuminating Company...

in oni ga zamenjajo brezplačno!

"Posluga je naš pose!"

MI DAJEMO IN IZMENJAVAMO EAGLE ZNAMKE

THE MAY CO.'S BASEMENT

RAZPRODAJA! Aktualno 9.95

Težke vrste
volneno tkivo
vrezani vzorci

9, 12 in
15 čevljev široki

Wilton BROADLOOM

V teh dekorativnih barvah:

- Beige
- Siva
- Zelena
- Roka
- Cimet

Samo v kleti May Co. lahko dobite tako lepe vzorce preprog po tako zmerni ceni! Ker smo vzeli vso zalogo, ki jo je imel ta znani izdelovalec, je nam nudil to presenetljivo ugodnost... sedaj vam lahko nudimo te krasne Broadloom preproge po tej nizki, nizki ceni. Dajte vašim podom luksurni pogled s temi finimi broadloom preprogami, ki so brez robov in od stene do stene. Dom vam pomeni več s preprogami na podih.

6.99
JARDA

Poslužite se naših pogojev za odplačevanje... NI TREBA PREDVPLAČILA
The May Co.'s Basement oddelek s preprogami

SEDAJ JE ČAS

ZA POKRITI VAŠO STREHO ALI STAVITI NOVO STREHO ALI ZLEBOVE. VRŠIMO VSA V KLEPARSKO STROKO SPADAJOČA DELA. Naše delo je poznano kot prve vrste; je zanesljivo in jamčeno. Cene so zmerne. Se pripravimo v naklonjenost.

FRANK KURE

Lahko pišete na ta naslov
R. F. D. 1 (Rt. 44), NEWBURY, OHIO
ali pokličite telefonično Newbury 1-283

ZA BOŽIČ ZNIŽANE CENE!

100 lbs. BELE MOKE \$9.75

Paket št. 1 - \$12.50 Paket št. 18 - \$21.75 Paket št. 2 - \$16.50

10 lbs. sladkorja	100 lbs. bele moke	5 lbs. kave "Santos"
10 lbs. riža "Carolina"	22 lbs. sladkorja	10 lbs. sladkorja
5 lbs. kave "Santos"	11 lbs. riža "Carolina"	10 lbs. riža "Carolina"
5 lbs. masti	6 lbs. kave "Santos"	10 lbs. špagetov
5 lbs. špagetov		10 lbs. masti
5 lbs. mila		10 lbs. mila

V vseh cenah je uračunan prevoz do naslovljenca!

Radio aparati od \$38.00 Kolesa Puch-Steyr od \$38.00

DENARNA NAKAZILA:

Dostava v teku 10 - 20 dni. Pošljamo preko Narodne Banke Jugoslavije po tečaju din 600 za U.S. \$1.00.

Za vsako naročilo računamo \$1.25 za stroške.

DINARJI:

Na prodaji so dinarji po \$1.65 za din 1000.

POTNIKI:

Sprejemamo potnike za prihodnje leto. V Parizu je vam na razpolago oseba, ki govori naš slovenski jezik ter prekrbi za vas sobo v hotelih ter vas odpremi na vlak za Ljubljano.

BLEED TRAVEL SERVICE 6113 St. Clair Ave.

CLEVELAND 3, OHIO
Tel.: EX 1-8787

Izvolite demokrata

ZA ŽUPANA
JOSEPH W.

BARTUNEK

VOLITE pri primarnih volitvah
V TOREK, 4. OKTOBRA

THE DEMOCRATIC PARTY

RAY T. MILLER, Chairman JAMES DONNELLY
GEORGE GREEN BRONIS KLEMENTOWICZ

X | **JOSEPH W. BARTUNEK**

IVAN S. TURGENJEV

PUNIN IN BABURIN

(Povest Pjotra Petroviča B.)

(nadaljevanje)

Lej, vrti se debel valj in je z zobčki zabrenjal... Punin je pohvalil v tem opisu precejšnje posnemanje glasov, snov samo pa je zavrnil, češ da je nizka in nevredna lirskega brenkanja.

Prejoi! Vsi ti poskusi, ta vznemirjenja in omame, najino branje na samem, najino življenje v dvoje, najina poezija — vse se je končalo, kakor bi odrezal. Kakor strela z jasnega, naju je nepričakovano zadela nesreča.

Babica je v vsem ljubila čisto in red, natanko tako kakor tedanji vestni generali; snaga in red sta morala vladati tudi na našem vrtu. Zategadelj pa so kdaj pa kdaj vanj "napodili" netlačanske kmetiče samce, odpuščene ali v nemilost padle pose — in jim veleli, naj otrebijo potke, oplevejo grede, presejejo in razrahljajo prst pod cveticami in tako dalje. No, nekoč, ko je bila neka taka gonja ravno na vrhuncu, se je babica odpravila na vrt in je vzela mene s seboj. Povsod, med drevjem, po livadih, so migotale bele, rdeče, sive srajce; povsod je bilo slišati škrtanje in zvenčanje strgajočih lopat, zamolklo padanje prstenih kep na poševo postavljene sejače. Ko je babica šla mimo delavcev, je s svojim orlovskim očesom takoj zapazila, da se eden izmed njih manj žene kakor drugi in da je tudi nekako nerad snel čepico. Bil je še zelo mlad fant, izpitnega obraza in udrtih, motnih oči. Nankingasta suknja,

vsa raztrgana in zakrpana, se je komaj držala na njegovih ozkih plečih.

"Kdo je to?" je vprašala babica Filipiča, ki je po prstih stopal za njo.

"O... kom... blagovolite..." je že zajecjal Filipič.

"O, bedak! O temle govorim, ki me je pogledal kakor ris. Lej, stoji — in ne dela."

"Tale, gospa! Da, gospa... E... e... to je Jermil, sinko rajnega Pavla Afanaseva."

Ta Pavel Afanasev je bil pred kakimi desetimi leti babičin upravitelj in je užival njeno posebno naklonjenost; toda nepričakovano je padel v nemilost, se prav tako nepričakovano ponil v kravarja, pa tudi pri kravarjih se ni obdržal, zdrnil je še naprej kakor volk, nazadnje padel v bajto brez dimnika v vasi za deveto goro s pudom moke na mesec in umrl za mrtvoudom ter zapustil družino v skrajni siročini.

"Aha!" je spregovorila babica. "Kakor vidim, jabolko ne pade daleč od drevesa. No, tudi temu bo treba pokazati. Meni takih, ki izpod čela gledajo — ni treba."

Babica se je vrnila domov — in izdala ukaze. Čez kake tri ure so privleli Jermila, popolnoma "opremljenega," pod okno njene delovne sobe. Nesrečni fantič se je odpravil v pregnanstvo; za ograjo, nekaj korakov od njega, je bilo videti kmečki voziček, naložen z njegovo sirotno ropotijo. Taki časi so bili tiste dni! — Jermil je stal gologlav, s povešeno glavo, bos, držec za hrbtom z motovozom zvezane škornje; njegov obraz, obrnjen proti gosposki hiši, ni izražal niti obupa niti prizadetosti niti ne začudenja; top nasmešek mu je otrnil na brezbarvni ustnicah; oči, suhe in pisane, so uprto gledale v tla. Babici so sporočili o njem. Vstala je z divana, stopila, komaj kaj šušče s svileni obleko, k oknu delovne obe, pritaknila k nosnemu korenemu korenju zlati dvojni naočnik in pogledala navedga pregnanca. V delovni sobi smo bili tisti trenutek razen nje še štirje: dvornik, Baburin, službujoči hlapček in jaz.

Babica je pokimala z glavo od zgor nizdol.

"Milostiva," se je tedajci razlegnil hripav, skoraj pridušen glas. Ozrl sem se. Baburinu je obraz pordele... zardel do temnega; pod namrščenimi obrvmi so se pokazale majhne, svetle, ostre pike... Ni bilo dvoma: on, Baburin, je izrekel besedo: "Milostiva!"

Babica se je tudi ozrla in predstavila svoj naočnik z Jermila na Baburina.

"Kdo tule... govori?" je spregovorila počasi... skozi nos. Baburin je malce stopil naprej.

"Milostiva," je začel, "jaz sem... si drznil. — Mislim sem... Predzmem si povedati vam, da brez potrebe blagovolite ravnati tako... kakor ste pravkar blagovolili ravnati."

"Namreč?" je ponovila babica z istim glasom in ne da bi odmaknila naočnik.

"Čast mi je..." je nadaljeval Baburin razločno, čeprav je z vidnim naporom izgovarjal sleherno besedo, "izražam se za stran tegale fanta, ki ga pošiljajo v pregnanstvo... brez slednje krivde na njegovi strani. Take odredbe, drznem si povedati, vodijo samo v nezadovoljstvo... in v druge slabe — kar bog ne daj! — nasledke in niso nič drugega kakor prekoračenje oblasti, dane gospodom posestnikom."

"Ti... kje si se pa učil?" je vprašala babica po kratkem molku in povsila naočnik.

Baburin je ostrmel. "Kaj je ostrmel, gospa?" je zamrmral.

"Vprašam te: kje si se učil? Take pametne besede uporabljaš."

"Jaz... sem svojo vzgojo... je že začel Baburin.

Babica je zaničljivo mignila z ramo. "Morebiti," mu je segla v besedo, "ti moje odredbe niso pogodu. To meni ni prav nič mar — nad svojimi podložniki imam oblast in nikomur ne odgovarjam zanje — samo nisem vajena, da bi v moji navzočnosti kdo presojal in se vtikal v tuje stvari. Meni učenih neplemiških človekoljubov ni treba; meni so potrebni vdani služabniki. Tako sem živela pred teboj in tudi za teboj bom tako živela. Nič mi nisi po volji: odpuščen si. Nikolaj Antonov," se je babica obrnila k dvorniku, "izplačaj tega človeka; da ga danes pri kosilu že ne bo več tukaj. Slišiš? Nikar me ne zavedi v jezo. Pa tudi le-ona, tistega... bebkica hranjenčka odslovite z njim vred. — Kaj pa Jermilka čaka?" je dodala, ko je spet pogledala skozi okno. "Videla sem ga. No, kaj bi še?" Babica je zamahnila z robcem proti oknu, kakor bi podila nadležno muho. Potem je sedla v naslonjač, se obrnila k nam in čemerno rekla: "Pojdite vsi ljudje venkaj!"

Vsi smo se umaknili — vsi razen službujočega hlapčeta, za katerega babične besede niso veljale, ker ni bil "človek."

Babično povelje so natanko izpolnili. Pred kosilom sta Baburin in tudi moj prijatelj Punin odšla iz graškine. Ne polotim se, da bi popisal svojo bridkost, svoj resnični, pravi otroški obup. Bil je tako silen, da mi je preglušil celo občutek obožujočega

strmenja, ki mi ga je bil vcepil pogumni nastop republikanca Baburina. Po pogovoru z babico je takoj odšel v svojo sobo in začel pospravljati. Meni ni privoščil niti besede niti pogleda, čeprav sem se ves čas smukal okrog njega, to se pravi, pravzaprav — okoli Punina. Ta se je docela zmedel in tudi ni nič govoril, zato pa je neprenehoma pogledoval vame in v obeh so se mu svetile solze... zmeraj iste solze: niso se niti izlile niti posušile. Ni si upal obsojati svojega "dobrotnika." — Paramon Semjonič se sploh ni mogel v ničemer motiti, a bilo mu je zelo hudo in bridko. Midva s Puninom sva za slovo hotela še nekaj prebrati iz "Rusijade," zaprla sva se zavoljo tega celo v kaščo — na to, da bi šla na vrt, niti misliti ni bilo — toda že pri prvem stihu se je obema zataknilo in zatulil sem kakor telček, ne glede na svojih dvanajst let in na željo, da bi bil velik. Ko je Baburin že sdel na koleslju, se je nazadnje le obrnil k meni, malce ublažil običajno strogost svojega obraza in spregovoril: "Nauk za vas, mladi gospod; zapomnite si današnji dogodek

in ko dorastete, skušajte odpraviti take krivice. Srce imate dobro, značaj doslej še pač ne sme!" Skozi solze, ki so mi obilno lile po nosu, po ustnicah, po bradi, sem zajecjal, da bom... bom pomnil, da obljubim... napravim... za trdno...

Tedaj pa je Punina, s katerim sva se pred tem vsaj dvajsetkrat objela (lica so mi gorela od dotika z njegovo neobrito brado in ves sem bil prepojen z njegovim duhom) — tedaj je Punina obšla neprišakovana besnost! Planil je na sedež koleslja, dvignil obe roke in začel z bobnečim glasom (od kod se mu je niki vzel!) deklamirati znani Davidov psalm, ki ga je prevedel Deržavin, to pot pesnik — in ne dvorjan:

Bog všemogočni, vstani! Sodi bogove zemске v zboru njih!...

VAS MUČI REVMAATIZEM?
Mi imamo nekaj posebnega proti revmatizmu.
Vnarašajte nas.
MANDEL DRUG CO.
Lodi Mandel, Ph. G., Ph. C.
15702 Waterloo Rd.—KE 1-0034
Pošljemo karkoli prodamo kamorkoli.

V NAJEM

ZARADI BOLEZNI
SE PRODA GOSTILNO Z D 5 LICENCO, NA ZELO PROMETNEM KRAJU.
Za podrobnosti pokličite HE 1-5311

STANOVANJE 4 SOB
S KOPALNICO SE ODDA V NAJEM DVOJICI, KI DELA.
Pokličite HE 1-2156

ZAVAROVALNINA
na HIŠO BIZNES - AVTO - ŽIVLJENJE
Pomnite, da kakršnokoli zavarovalnino vi potrebujete, vam jo lahko preskrbi
DANIEL STAKICH
815 EAST 185th STREET
polog
St. Clair Savings & Loan Co.
tel. KE 1-1934

EN AKER GROZDJA
NA TRTIH SE PRODA.
PRIDITE SAMI OBRATI.
Zglasite se v nedeljo na
2021 HILTON ROAD
IV 1-4093

HIŠE NAPRODAJ

PRODA SE HIŠA
za eno družino; 8 lepih sob; 4 spalnice, fornez na plin, garaža. Blizu White Motors Co. Cena \$12,500.
Vpraša se na
902 EAST 75th STREET

PRODA SE HIŠA
v zelo dobrem stanju; za eno družino, 6 sob in garaža. Fornez na plin, Gasinator za sežiganje smeti, bakrene cevi, izolacija in strehe (awnings) na oknih. Od Holmes Ave. Pokličite po 7. uri zvečer.
675 EAST 160th STREET
GL 1-8484

6-SOBNA COLONIAL HIŠA

Severno od bulevarja blizu Neff Rd. 6 velikih sob, gorkota na plin, preproge. Se mora prodati. Samo \$17,900.

Za podrobnosti se obrnite na
EAST SHORE REALTY
780 East 185th St., IV 1-6561

\$8,500

6-sobna hiša
1/2 zidane duplex hiše. V perfektnem stanju. Velike sobe, fornez na plin, bakrene cevi. Nahaja se na 1199 East 81st St.

Za podrobnosti pokličite
KAPTEL REALTY
902 East 222nd St., RE 1-0400

HIŠE ODPRTE NA OGLED

v nedeljo od 2. do 5.30 ure
Na Greenwood Dr., od Euclid Avenue, nasproti Thompson Products Co.—23771 Greenwood Drive.—Zidan, veneer bungalow s 5 sobami spodaj, zgoraj nezgotovljeno za 2 sobi. Pritrjena garaža. Zelo krasen bungalow.

Lesen bungalow s 5 sobami. Od E. 233 St. južno od Lake Shore Blvd.

Za podrobnosti se obrnite na,
FRANK DERDICH
RE 1-7237
GRAD BENIK

Doklej, doklej obramba bodi pri vas krivičnežev in zlih? Dolžni ste braniti postave... "Sedi!" mu je rekel Baburin. Punin je sedel, a nadaljeval: Dolžni — nedolžnim pomagati, nesrečnim priskrbeti krov, slabotne močnih varovati...

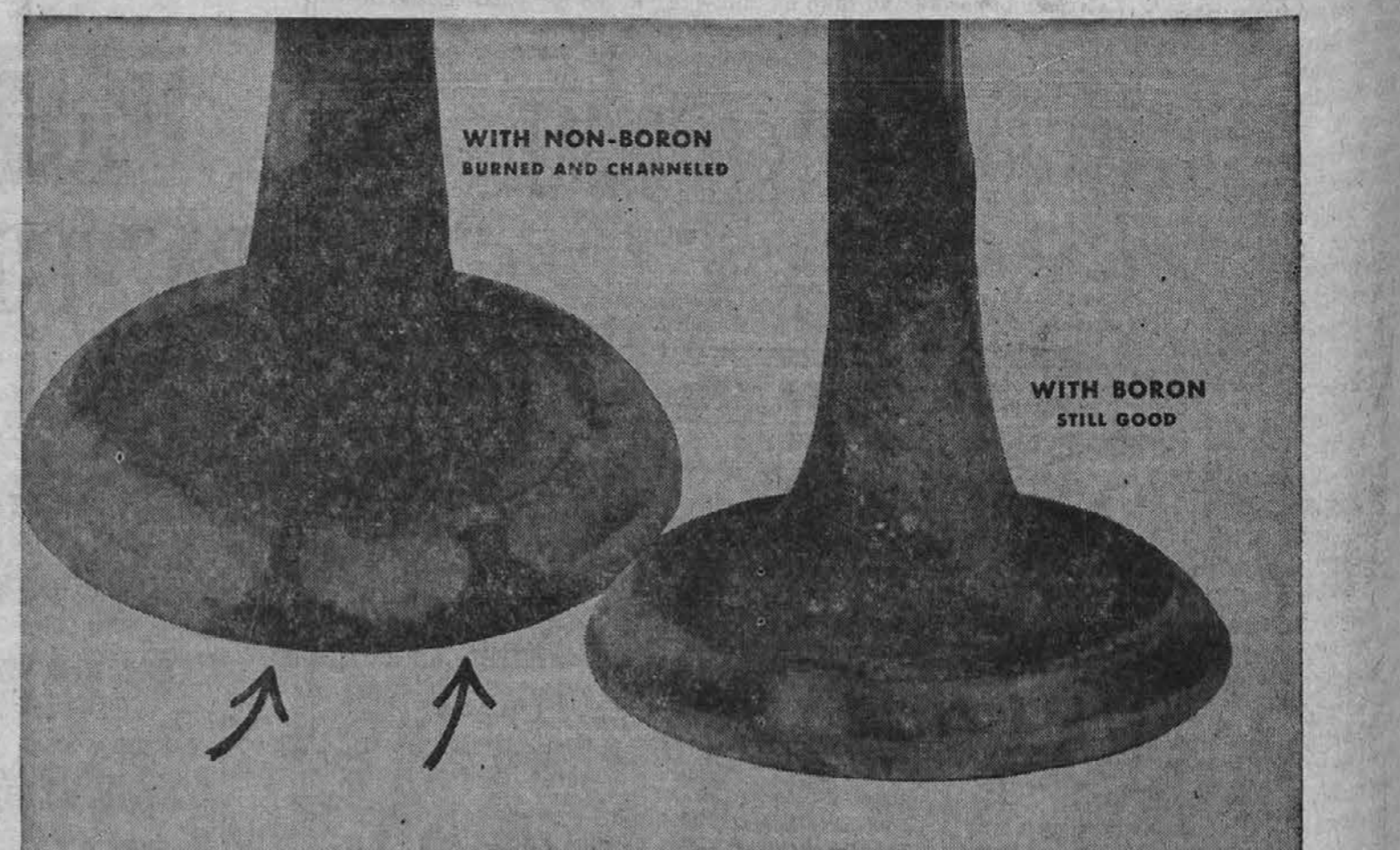
Punin je pri besedi "močnih" pokazal s prstom na gosposki dom, potlej pa ga je zabodel v hrbet kočijažu, sedečemu na kozlu: Rešiti bedne iz okov! Ni mar jim! Zro in ne spoznaj... (Dalje priložnito)

EUCLID POULTRY
548 EAST 185th ST., KE 1-8187 Jerry Petkovšek, lastnik
Vsakovrstna perutnina in sveža, prvovrstna jajca. Sprejemamo naročila za perutnino za svažbe, bankete in veselice, itd. NEKAJ POSEBNEGA: Prodajamo kokoši tudi zrezano na kose ter si lahko nabavite samo one kose, ki vam najbolj ugajajo.

FINO BELO GROZDJE!
Kdor želi kupiti fino belo grozdje, naj si ga že sedaj naroči. Cena je prav zmerna. Pridite in oglejte si ga predno naročite drugje. Postrežba je najboljša
JOHN GRILICA
LAKE RD., NORTH PERRY, OHIO
telefon: Perry, Ohio AL 9-3444

STAKICH Furniture Co.
EVERYTHING for the HOME
ROPER
GAS RANGE
JAMES D. STAKICH, Prop.
IVanHoe 1-8288 16305 WATERLOO ROAD
STORE HOURS: Monday, Thursday, Friday—9 A.M. to 8 P.M. Tuesday Saturday 9 A.M. to 6 P.M.—Wednesday 9 A.M. to 12 Noon

BORON* PODVOJI ŽIVLJENJE ZAKLOPNIC!

Te zaklopnici ste iz preizkusnih truckov, ki sta operirala pod enakimi okoliščinami. Zaklopka na levi, od trucka, ki ne rabi Boron gazolin, je opešala radi pretežkih vsedlin in zgorelih vrezov v zaklopki. Zaklopka na desni, iz trucka, ki rabi Boron gazolin, ima veliko manj vsedlin, lahko obratuje še za več tisoč milj.

"Potujoče mučilne celice" to pokažejo!

Posebna preizkušnja na cesti pokaže, da ko se rabi v motorju Boron gazolin, zaklopke trajajo dvakrat tako dolgo. Vam, kot lastniku avta, to lahko pomeni tisoče dodatnih milj udobne vožnje.

V preizkušnji zaklopke, se je truke natovorilo z pešenim kamnjem in opremilo z "zadržki," da so motorji delovali s polno paro. Polovico teh "potujočih mučilnih celic" je bilo napolnjenih z Boron gazolinom, in polovica z ne-Boron gazolinom. Vozilo se jih je po šestdeset milj na uro po 20 uri na dan dokler niso zaklopke opešale. Predno se je preizkušnja napol dovršila, so zaklopke na truckih, ki so rabili ne-Boron gazolin, opešale. Ob zaključku preizkušnje, so bile zaklopke v Boron truckih še vedno dobre. Boron je podvojilo življenje zaklopki!
Daljše življenje zaklopke je le eden izmed dokazov, da je Boron boljši za vaš motor.

Ti trucki so nekateri izmed "potujočih mučilnic," ki se jih je gonilo po 60 milj na uro po 20 ur na dan, da se ustvari najtežje pogoje za zaklopke.
© 1955 SOHIO *Patent applied for, U.S. Trademark registration applied for. A Great New Motor Fuel Discovery by SOHIO

CHICAGO, ILL.
FOR BEST RESULTS IN ADVERTISING CALL DEarborn 2-3179

REAL ESTATE

MAYWOOD — By owner, 6 room, heated porch; automatic heat; garage. Near schools and transportation. Best offer.
1421 S. 17th Ave. Fillmore 4-4236

WANTED TO RENT

RESPONSIBLE Couple, 2 children, need 4-5 room unfurnished apartment. Good location South. Moderate rental.
WEntworth 6-5726

DOMESTIC HELP

HOUSEKEEPER — General housework, assist with cooking and do personal laundry. 2 school age children. Stay or go. Own room and bath. Good salary.
ROgers Park 1-1696

BUSINESS OPPORTUNITY

Good Opportunity — GROCERY - MEAT MARKET Living quarters in rear. All new equipment. New modern building. Selling due to other interests. Well established trade. See to appreciate.
FUlton 5-0960

TAVERN and Building in Berwyn — 2 apartments, 6 and 8, automatic oil hot water heat. Income \$190 month. \$30,000 plus inventory.
STanley 8-6305

FLORIST SHOP — \$2,500 — Good location, no competition. Also have 3 room apartment across street, rent \$85 month, bath. Will sell the furniture for \$350, everything for sale by owner. Must be seen to be appreciated.
LUdlow 5-2225

For Sale — WOODWORKING SHOP — Fully equipped. Good going business. Owner selling because of health. Inspection invited. Owner.
1910 W. Wabansia Phone HUmboldt 6-2368